

LAPS/222/2025

18.8.2026

Vinkkejä taulujen käyttöön lasten kanssa

Lapsella on oikeus -taulut on suunniteltu lapsen oikeuksien käsittelemiseen lasten kanssa esimerkiksi varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lasten vapaa-ajan toiminnassa.

Tähän on koottu käytännönläheiset kuvaukset siitä, mitä lapsen oikeudet tarkoittavat. Kuvauksissa on hyödynnetty YK:n lapsen oikeuksien sopimusta ja lasten näkemyksiä, joita lapsiasiavaltuutettu on työssään kerännyt. Voit hyödyntää kuvauksia haluamallasi tavalla, esimerkiksi keskustelemalla oikeuksista ja niiden merkityksestä lasten kanssa tai yhdistämällä oikeuksien käsittelyn johonkin toiminnalliseen tehtävään.

1. Lapsella on oikeus olla oma itsensä

Jokainen lapsi saa olla oma ainutlaatuinen itsensä. Jokainen on yhtä tärkeä riippumatta siitä, mikä hänen sukupuolensa on, millainen hänen perheensä on, mitä kieltä hän puhuu, mistä maasta hän on kotoisin, mihin hän uskoo tai miltä hän näyttää. Ketään ei saa syrjiä, kiusata tai kohdella huonosti mistään ominaisuudesta tai muustakaan syystä johtuen.

2. Lapsella on oikeus hyvään elämään

Jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään. Hyvä elämä tarkoittaa sitä, että lapsen oikeudet toteutuvat. Lapsen tulee saada tietoa omista oikeuksista. Lapset tarvitsevat kodin, ruokaa ja riittävästi unta, jotta heillä voi olla hyvä elämä. Lapset tarvitsevat myös kavereita sekä aikuisia, jotka pitävät heistä hyvää huolta. Hyvään elämään kuuluu se, että voi hyvin, on onnellinen ja saa leikkiä sekä tehdä mukavia asioita. Aikuisten pitää huolehtia siitä, että jokaisella lapsella on hyvä elämä.

3. Lapsella on oikeus huolenpitoon

Jokaisella lapsella on oikeus siihen, että aikuiset pitävät hänestä hyvää huolta kotona, koulussa, päiväkodissa ja harrastuksissa sekä kaikkialla, missä lapset ovat. Kotona vanhemmat tai muut läheiset aikuiset huolehtivat lapsesta esimerkiksi antamalla ruokaa, vaatteita ja pitämällä sylissä tai hellittelemällä muulla tavoin. Aikuinen pitää lapsesta huolta myös silloin, kun lapsi on sairaana, lapsella on paha mieli tai hän tarvitsee muuten erityistä huolenpitoa.

4. Lapsella on oikeus elää turvassa

Jokaisella lapsella on oikeus elää turvassa, ja aikuisten tehtävä on suojella lapsia. Lapsen tulee saada olla turvassa kotona, koulussa, päiväkodissa, harrastuksissa ja kaikkialla, missä lapset ovat. Lapsen tulee saada olla turvassa myös digitaalisessa ympäristössä, kuten somessa tai muualla verkossa. Kukaan ei saa tehdä mitään pahaa lapselle kuten kiusata, olla ilkeä, lyödä, tönä tai pilkata. Jos lapselle kuitenkin tapahtuu jotain pahaa, aikuisten täytyy auttaa häntä. Siksi ikävistä tilanteista tai kokemuksista on aina hyvä kertoa jollekin turvalliselle aikuiselle. Myös toiset lapset voivat auttaa esimerkiksi kiusatuksi tullutta lasta kertomalla siitä aikuiselle.

5. Lapsella on oikeus sanoa mielipiteensä

Jokaisella lapsella on oikeus sanoa, kirjoittaa tai vaikka piirtää omia mielipiteitään ja ajatuksiaan, kunhan se ei loukkaa muita. Lapsilla voi olla erilaisia mielipiteitä ja ajatuksia. Kaikkien lasten mielipiteet ja ajatukset ovat yhtä tärkeitä. Aikuisten täytyy kuunnella lasten mielipiteitä ja ottaa ne huomioon, kun he päättävät lapsia koskevista asioista. Aikuisten täytyy pohtia, mikä on lasten kannalta parasta.

6. Lapsella on oikeus saada tietoa

Jokaisella lapsella on oikeus tietää, mitä maailmassa tapahtuu. Lapsella on oikeus saada tietoa myös häntä itseään koskevista asioista. Lapsille pitää kertoa asiat niin, että hän ymmärtää ne. Aikuisten tehtävänä on suojella lapsia sellaiselta tiedolta, joka voi olla lapsille vahingollista. Siksi esimerkiksi jotkut televisio-ohjelmat eivät ole hyväksi lapsille.

7. Lapsella on oikeus oppimiseen ja koulunkäyntiin

Jokaisella lapsella on oikeus käydä koulua ja oppia. Koulussa lapsi oppii tietoja ja taitoja, joita on tärkeää osata elämässä. Tällaisia ovat esimerkiksi toisten ihmisten kunnioittaminen, ympäristönsuojelu ja monikulttuurisuus. Myös luokkakavereiden ja muiden lasten kanssa vietetty aika on tärkeää. Jokaisella lapsella tulee olla turvallista ja hyvä olla koulussa.

8. Lapsella on oikeus leikkiin, vapaa-aikaan ja lepoon

Jokaisella lapsella on oikeus viettää vapaa-aikaa ja leikkiä. Vapaa-ajalla lapsi voi esimerkiksi käydä jossakin harrastuksessa tai viettää aikaa kavereiden ja perheen kanssa. Harrastus voi olla myös jokin itselle tärkeä tekeminen kuten lukeminen, piirtäminen, pelaaminen tai luonnon tutkiminen. On tärkeää, että vapaa-ajalla ei ole liian kiire ja aikaa jää myös esimerkiksi leikkiin ja lepoon.

9. Lapsella on oikeus apuun ja tukeen

Lapsella on oikeus apuun, tukeen ja hoitoon silloin, kun hän sitä tarvitsee. Myös vanhempien tulee tarvittaessa saada tukea ja apua lapsesta huolehtimiseen. Erilaiset ammattilaiset, kuten lääkärit, terveydenhoitajat, koulukuraattorit ja sosiaalityöntekijät, auttavat lapsia. Avun, tuen tai hoidon tarve voi johtua esimerkiksi jonkun perheenjäsenen sairaudesta, vammasta tai perheen muuttuneesta elämäntilanteesta, kuten vanhempien erosta tai turvattomista olosuhteista kotona. Kuka vaan perheestä voi hakea tukea ja apua, myös lapsi itse.

10. Lapsella on oikeus yksityisyyteen

Jokaisella lapsella on oikeus pitää omia tietoja ja kuvia salassa. Se tarkoittaa, että omia tietoja tai valokuvia ei tarvitse kertoa tai jakaa toisille, jos ei halua. Myöskään kukaan muu ei saa jakaa lapsen tietoja tai kuvia ilman lupaa. Aikuisten tehtävä on suojella lapsia, joten on hyvä kertoa mieltä painavista asioista jollekin turvalliselle aikuiselle. Aikuisten täytyy auttaa lapsia suojelemaan omia tietojaan esimerkiksi digitaalisessa ympäristössä, kuten somessa tai muualla verkossa. Lapsen oikeus yksityisyyteen tarkoittaa myös sitä, että lapsen omiin tavaroihin ei saa koskea ilman lupaa. Esimerkiksi lapsen puhelimen turvallisesta käytöstä on hyvä sopia yhdessä vanhemman kanssa.

11. Lapsella on oikeus puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön

Jokaisella lapsella on oikeus luontoon ja ympäristöön, jossa hän voi elää onnellista ja hyvää elämää. Ympäristön pitää olla puhdas ja terveellinen. Kun aikuiset tekevät ympäristöä koskevia päätöksiä, heidän pitää kuunnella lasten mielipiteitä. Aikuisten pitää tehdä sellaisia päätöksiä, että lasten on hyvä elää tulevaisuudessakin. Myös lapsilla on velvollisuus huolehtia ympäristön puhtaudesta.

Lisätietoa ja materiaaleja lapsen oikeuksista

[Lapsen oikeuksien sopimus ja sitä täydentävät yleiskommentit](#)

[Lapsen oikeudet -verkkosivusto](#)

[Lapsen oikeudet lapsille](#), verkkosivustot eri-ikäisille lapsille

[Erikielisiä esitteitä lapsen oikeuksista](#)

